

Náhrada škody

Skutečnou škodu, spočívající v nákladech na vypůjčení či pronájem vozu, převyšujících náklady na provoz vlastního vozu, je odpovědný subjekt povinen nahradit jen v rozsahu, v jakém náklady byly vynaloženy nutně a účelně na vypůjčení náhradní věci, odpovídající věci poškozené. Důkazní břemeno o výjimečných okolnostech, odůvodňujících v konkrétním případě přiznání náhrady v částce vyšší, než je obvykle potřebná k pronájmu srovnatelného vozu, leží na poškozeném.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 25 Cdo 3911/2007, ze dne 30.3.2010)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce International Consulting Agency, s.r.o., se sídlem B., zastoupeného Mgr. V. B., advokátem se sídlem B., proti žalovaným 1) Mediaprint & Kapa Pressegrasso, spol. s r.o., se sídlem P., a 2) Česká kancelář pojistitelů, se sídlem P., zast. Mgr. R. T., advokátem se sídlem B., o 194.640,- Kč s příslušenstvím, vedené u Městského soudu v Brně pod sp. zn. 42 C 138/99, o dovolání druhého žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 18. prosince 2006, č. j. 44 Co 63/2004-275, tak, že rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 18. 12. 2006, č. j. 44 Co 63/2004-275, se ve výroku, jímž byl změněn rozsudek soudu prvního stupně ohledně částky 148.775,- Kč, zrušuje a věc se v tomto rozsahu vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Městský soud v Brně rozsudkem ze dne 17. 9. 2003, č. j. 42 C 138/99-242, uložil oběma žalovaným povinnost zaplatit žalobci částku 33.865,- Kč s 21 % úrokem z prodlení od 22. 2. 1999 do zaplacení za poškození vozidla BMW 528E 39 při dopravní nehodě dne 22. 7. 1998, zaviněné prvním žalovaným. Co do částky 160.775,- Kč s příslušenstvím žalobu zamítl a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že poškozený má nárok na náhradu škody v částce 33.865,- Kč za znehodnocení vozidla ve výši stanovené na základě znaleckého posudku po odečtu částky vyplacené druhým žalovaným (pojistitelem prvního žalovaného). Požadavek na zaplacení částky 148.775,- Kč, představující rozdíl mezi vyplacenou částkou 22.857,- Kč na náhradě za nájem náhradního vozidla po dobu opravy a částkou 176.000,- Kč zaplacenou poškozeným za 16 dnů pronájmu náhradního vozidla Mercedes 300 SL, neshledal důvodným. S poukazem na R 7/1992 dovedl, že poškozený má právo na náhradu nákladů na vypůjčení automobilu srovnatelného s poškozeným, ale jen v rozsahu nákladů nutně a účelně vynaložených. Požadovaná částka za 16 dnů užívání však nesplňuje požadavek nutnosti a účelnosti. Rovněž nedůvodně je požadována náhrada 12.000,- Kč za náklady v souvislosti se zjišťováním výše škody.

K odvolání žalobce Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 18. 12. 2006, č. j. 44 Co 63/2004-275, rozsudek soudu prvního stupně v napadeném zamítavém výroku změnil tak, že žalovaní jsou povinni společně a nerozdílně zaplatit žalobci částku 148.775,- Kč s tím, že plněním jednoho zaniká v rozsahu tohoto plnění povinnost druhého, ohledně částky 12.000,- Kč a příslušenství jej v tomto výroku a dále ve výrocích o náhradě nákladů řízení zrušil a v tomto rozsahu věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení. Podle názoru odvolacího soudu soud prvního stupně nesprávně interpretoval rozhodnutí Nejvyššího soudu publikované pod R 7/1992. Důsledkem poškození vlastního automobilu je vynaložená částka, o kterou náklady na vypůjčení srovnatelného automobilu převyšovaly výdaje spojené s užitím automobilu vlastního, a tato částka je skutečnou škodou. Pro určení její výše není

nutným hlediskem naprostá totožnost obou vozidel, ale skutečnost, zda vypůjčený automobil dostatečně nahrazuje funkci a účel, pro který byl poškozený automobil užíván. Pojem „srovnatelnost“ náhradního vozidla s poškozeným je třeba vykládat z hlediska třídy, užitných a jízdních vlastností, bezpečnostního hlediska apod. V daném případě poškozený i náhradní automobil je vyšší střední třídy a jejich užitné a jízdní vlastnosti jsou srovnatelné. Proto pokud nebyla „reálně prokázána“ možnost pronájmu „více srovnatelného vozidla“, není důvod požadovanou částku nepřiznat. Na tom nic nemění ani skutečnost, že cena pronájmu nebyla nízká a vůz byl zapůjčen od firmy, mezi jejíž činnosti nepatřilo půjčování aut.

Proti výroku rozsudku odvolacího soudu, jímž byl rozsudek soudu prvního stupně ohledně částky 148.775,- Kč změněn, podala druhá žalovaná dovolání, jehož přípustnost dovozuje z ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř. a podává je z důvodu podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. Namítá, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení, druhá žalovaná není ve věci pasivně legitimována, neboť žalobce nemá přímý nárok na plnění proti ní, a podle § 29 odst. 1 zákona č. [168/1999](#) Sb. nemá druhá žalovaná procesní způsobilost. Odvolacímu soudu vytýká, že nesprávně postupoval, když zvažoval, že škoda vznikla v rozsahu veškerého plnění za zapůjčení náhradního vozu, a nepřihlédl k výdajům, jež byly spojeny s užíváním vlastního vozu a o něž bylo třeba náhradu škody snížit podle „vyhlášky č. [119/1992](#) Sb.“. Nesouhlasí s názorem odvolacího soudu ohledně pojmu „nutnost a účelnost“, když v daném případě byla doložena možnost zapůjčení vozidla Opel Omega, zatímco sportovní vůz Mercedes 300 SL nesplňuje pojem „srovnatelnosti“ s poškozenou limuzínou BMW 5. Navrhla proto, aby rozsudek odvolacího soudu byl v napadeném rozsahu zrušen a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení.

Žalobce ve vyjádření k dovolání uvedl, že se zcela ztotožňuje se závěry odvolacího soudu, neboť účelnost a nutnost nákladů vynaložených na půjčení náhradního vozidla byla prokázána a druhá žalovaná je ve věci pasivně legitimována s ohledem na § 9 odst. 2 vyhl. č. [492/1991](#) Sb.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno včas, účastníkem řízení, zastoupeným advokátem ve smyslu § 241 o. s. ř., věc projednal podle § 242 o. s. ř. a dospěl k závěru, že dovolání, které je přípustné podle § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř., je pouze zčásti důvodné.

Protože v tomto řízení byl uplatněn nárok na náhradu škody proti škůdci současně s nárokem na plnění z pojistné události proti jeho pojistiteli (§ 9 odst. 2 vyhlášky č. [492/1991](#) Sb.), nelze přisvědčit námitce v dovolání o nedostatku pasivní legitimace druhé žalované a stejně nedůvodná je námitka nedostatku její procesní způsobilosti. V daném případě nejde o situaci, že by poškozený namísto nároku na náhradu škody proti škůdci uplatnil pouze přímý nárok proti jeho pojistiteli na plnění z pojistné události. Oprávněním poškozeného uplatnit u soudu vedle nároku na náhradu škody proti škůdci, který mu odpovídá za škodu, i nárok proti pojistiteli škůdce, aby za svého pojištěnce nahradil poškozenému nároky na náhradu škody, se dovolací soud opakovaně zabýval se závěrem, že ust. § 9 odst. 2 vyhlášky č. [492/1991](#) Sb. zakládá poškozenému oprávnění uplatnit jak nárok na náhradu škody proti škůdci, tak i nárok na plnění proti jeho pojistiteli (srov. např. rozhodnutí ze dne 25. 8. 2009, sp. zn. 25 Cdo 2652/2007, ze dne 19. 12. 2006, sp. zn. 25 Cdo 1157/2005, ze dne 7. 6. 2000, sp. zn. 25 Cdo 1094/98, a dále ze dne 24. 7. 2002, sp. zn. 25 Cdo 499/2002, publikované v Souboru rozhodnutí NS ČR, sv. 19 pod č. C 1337). Proto ani v otázce pasivní legitimace druhé žalované odvolací soud nepochybil. Podle § 29 odst. 1 zákona č. [168/1999](#) Sb. práva a povinnosti České pojišťovny a.s. vzniklé ze zákonného pojištění přešla dnem 1. 1. 2000 na Českou kancelář pojistitelů. Jejím jménem a na její účet je uplatňuje a vykonává Česká pojišťovna a.s.

Pokud je namítáno, že náhrada škody měla být snížena o výdaje spojené s užíváním vlastního vozu, vyčíslené podle tehdy platného zákona č. [119/1992](#) Sb., o cestovních náhradách, je třeba poukázat např. na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 10. 2008, sp. zn. 25 Cdo 2703/2006, v němž dovolací soud učinil jednoznačný závěr, že aplikace tohoto předpisu při určování výše náhrady za pronájem

náhradního vozidla je vyloučena, škodou je půjčovné zaplacené za vypůjčení vozidla srovnatelného s poškozeným, jestliže převyšuje výdaje spojené s užitím vlastního vozu.

Pokud jde o výši náhrady za pronájem náhradního vozu, odvolací soud a ostatně i soud prvního stupně vycházel z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 1990, sp. zn. 1 Cz 86/90, publikovaného pod č. 7 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 1992 (R 7/1992), v němž se uvádí, že škodu spočívající v tom, že poškozený vynaložil vyšší náklady na vypůjčení osobního automobilu ve srovnání s náklady, jež by jinak vynaložil na provoz svého automobilu, který nemohl použít v důsledku poškození, je třeba považovat za skutečnou škodu, kterou je škůdce povinen nahradit v rozsahu nutně a účelně vynaložených nákladů. Odvolací soud pak - na rozdíl od soudu prvního stupně - učinil skutkový závěr, že z hlediska třídy, užitných a jízdnicích vlastností, bezpečnostního hlediska apod. jsou oba vozy srovnatelné. I když úvaha o „srovnatelnosti“ vypůjčeného vozidla s vozem poškozeným závisí vždy na okolnostech konkrétního případu, a může se tedy odvíjet i od hodnot a veličin uvedených odvolacím soudem, taková úvaha předpokládá, že tyto hodnoty a veličiny jsou známy, tedy že byly v řízení zjištěny. V daném případě však jakékoliv podklady pro skutkový závěr odvolacího soudu v uvedeném směru chybí.

V každém případě však, jak ostatně vyplývá i z R 7/1992, skutečnou škodu, spočívající v nákladech na vypůjčení či pronájem vozu, převyšujících náklady na provoz vlastního vozu, je odpovědný subjekt povinen nahradit jen v rozsahu, v jakém náklady byly vynaloženy nutně a účelně na vypůjčení náhradní věci, odpovídající věci poškozené. V daném případě nezbytná potřeba poškozeného opatřit si náhradu za poškozené osobní motorové vozidlo po dobu jeho opravy nebyla zpochybňována. Avšak i u srovnatelného náhradního vozidla platí, že rozsah náhrady, k níž je škůdce povinen, je omezen hlediskem účelnosti. V daném případě zejména vzhledem k tomu, že poškozený zaplatil za nájem vozidla za 16 dnů částku 176.000,- Kč, a - jak uvedl odvolací soud - cena pronájmu nebyla nízká a vůz byl zapůjčen od firmy, mezi jejíž činnosti nepatřilo půjčování aut, bylo třeba výši náhrady škody, za níž škůdce odpovídá, stanovit s ohledem na obvyklé ceny pronájmu obdobných osobních aut v daném místě a čase. Výše náhrady škody není totiž dána částkou skutečně vyplacenou v jakékoliv výši, ale výši částky účelně vynaložené. Důkazní břemeno o výjimečných okolnostech odůvodňujících v konkrétním případě přiznání náhrady v částce vyšší, než je obvykle potřebná k pronájmu srovnatelného vozu, leží ovšem na žalobci, nikoliv na žalovaných.

Ze shora uvedeného vyplývá, že dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. je naplněn, a proto dovolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 243b odst. 2, věta za středníkem, odst. 3, věta první o. s. ř.).

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)
- [Nájemné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Péče o dítě \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Smlouva o smlouvě budoucí \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Daňová exekuce](#)

- [Cenové rozhodnutí rozporné se zákonem](#)
- [Autonomie vůle](#)
- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zmatečnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)